

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 13. Decoquit luxuria substantiam, vt patet in Samsone: rarus euentus multisque annis prædictus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

metetricis, nisi Xenodochium infirmorum ex hac etenim quid prater infirmitates contrahuntur, enervata valetudo, vitiosa labefacta?

His apte congruit quod D. Hieronymus expendit de Adamante ex sententia Xenocratis Philosphi, qui librum conscripsit particularem de natura Adamantis, quod idcirco vocetur: Adamas, quod nulla vi neque ignis, neque ferri domari potest. Vnicus hic eorum sanguis cum emoluit, viresque labefaciat, eo modo vt sanguine tinctus hinc cum pa iatur scilpturam, idque nullo negotio: cuius quoque meminit D. Aug. Hoc, (teste D. Hieron.) aptissimum est materiae presentis hyeroglyphicum. Proposuit Deus Adamantem, vt symbolum viri iusti, sortis, invictaque pietatis, insuperabilis virtutis: quem non emoluit idus persecutionum sepe repetiti, laborum, iactura &c. verbera fortissimam. Hircus autem eiusque sanguis luxuriam denotat, cum hircus sit libido naturalis. Prae'eruit te Deus hoc ne contingat: licet enim quis sit adamas summi valoris, nec minoris fortitudinis, illum emolliet, vitam, substantiam, virtutemque subvertat.

III. Exemplum sume in illo tanto praedicto, roborat, vt leones disceperet, vrilos praelocaret, gigantes prosterneret, vnicam colummedo demerione, cum heu qualis enasit? Miser factus sum & curvatus ne hoc sum usque in finem, vt mihi vires non suppetant est libidinosiores, hoc est, usque in finem: Qualem se conne emoluit. Dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum &c. Tum se clamat exhaustum, & huius impudici sanguinis calore succensum, vt dicat: Inflammatus est cor meum, & venae meae commutatae sunt, & ego ad nihilum redactus sum, & nescius. Salomonem considera, quo nullus sapientior, donis caelestibus ditior nullus, quam infirmus, quam hoc sanguine pollutus reddiur enervatus? Vt & ipsae mulieres in illo celare potuerunt idololatricam, imagines sculperet falsorum Deorum Ammonitarum, & Moabitarum.

Notant Origen. & D. Chrylsto, quod fortes atque insuperabiles viderit Balaam Israelitas: Populi Dei conuictur legiones: & exclamat: Quam pulchra tabernacula tua Jacob, & tentoria tua Israel, &c. cuius fortitudo similis est Rhanocrotis, &c. accubans dormiuit vt leo, & quasi leana &c. Nulium noui remedium, consulit Balaam Regi Balac quo populus hic diuino fultus subsidio, fortissimus & inuincibilis, deiciatur nisi hoc viderent, nisi vt illi suggeras inuentiua libidinis, vt ignis lib. 2. in ille vorax pectora inflammer, hic corda sanguis demerret, perfundat qd. ex sententia Orige. Si vis esse vinct-

re, primo eorum pudicitiam deice, & sponte vincatur. Aduersus hac non virtute militum, sed mulierum decore pugnandum est, nec armatorum vigore, sed mollitiu seminarum. Amoue armatorum manū, & electam congrega speciem puellarum. Forma vincit armatos, ferrum pulchritudo compimat, vincitur specie qui non vincuntur praelis, &c. Huic ad aborat vt puellae electa specie populū conueniant, blandientes: quod si illas admittant quidquid volueris cum illis efficies, breui letaberis enervatos, clumbos, vires dissolutas, robur confectum, ipsas feminas infirmiores. Nec inefficax considium: puellarum namque consortia de uicti, prostrati, subueruati, hermapolae. Hoc erat illud scandalum, de quo D. Ioa. Angelus quod Balaam obiecit si ijs Israel, cui incidereunt, hic lapis offensionis in quem irruentes sibi caput, sibi oculos sibi manus & infregerunt: haec est petra scandali, in quam, si quis offendant, actum est de bonis suis, honore, corporis opuma valetudine, vita, & anima: quocirca notanter dixit Spiritus S. quod ad tantam aduiter detentat amentiam vt sit: Contempons in animam suam.

S. 13. Decoquit luxuria substantiam, vt patet in Samson: rarius cunctis mulisque annis praedictus.

IN huius rei confirmationem, quid posset proferri euidentius, quam solendus casus Samsonis, viri omnium calculo quos mundus vidit fortissimi. Hunc expendens Theodoret. sic ait: Inuictum & inexpugnabilem, qui & multis alienigenarum millibus erat formidabilis, in captiuitate redegit meretricis muliercula, adeo bellica acie est grauius bellum cupiditatis. Tanta capillis suis valebat fortitudine, vt Philistynos si millia turmatim interimeret, ponas cardinibus extraheret ciuitatis, & sublatae in humeros deferret, pedibus adeo velox vt ceterum vulpes cursu affectus comprehenderet Cupidinis ignis aestua, in praecordius, mulier autem, quam deperit, adeo procax & maleuola, vt toto struat technas ingenio, quibus illi vitam auferat, quas credit nihilominus amoris tesseras, scortique blandimenta. O vacua cerebro capita: pignora creditis amoris mulieris lenimenta, & vt veraciter ait, a quo longe propellendum omne mendacium, Spiritus S. tuam tantummodo molitur ruinam, & vt te nudum a se fallax eiciat. Tels hinc orditur, percunctatur in qua non superabilis consistat illa fortitudo: videbantur panperculo deliciae amasiae, verum-

IV. Probatum exemplo Iudaeorum. Apo. 14. 3

31 THEOD. 2. in l. Iudaei.

Prou. 2

tamen illum perdere, ac radicibus enectere pro-
ca satagobat. Aperit ille meretrici secretum, qui-
busdam crinibus suam hanc alligari fortitudi-
nem, qui si extrahantur, similis fortioribus sit
aliis imbecillis. Illa Samsonem in sinu suo col-
locat dormituro, & capillos illos radio alligat
textorio, quos vnico extrahit impetu. Sensit hoc
Samson de somno experscitur, & blanditias
opinatur, crinum euulsionem. Instat illa, fun-
dens lacrimas: Nunc noui, quod non sit cor
tuum rectum cum corde meo, cum mihi secretum
roboris tui renuas appetite. O te foeditragam in
quem obsecro finem hoc seire postula: Vt illius
deicias, dissoluas? Vt vidit Samson lacriman-
tem, solatur merentem: Ne cor meum, plores,
tibi omnia abscondi a reuelabo, Capillis inuexa
fortitudo. Si mihi radicibus eradantur: omnia il-
la eneruabitur. Siccine? Mulier, quidquid tibi
boni contulit Deus fides meretrici? Confestim
illo peritaberis. In sinu sumis Samsonem blan-
da reclinat; & vocato iohanne. *Rasit septem cri-
nes eius.*

Attente saepe tragediam hanc consideravi.
Numquam sibi Samson toronderat capillos, hae
prima vices erant & hoc vobis qui sapienter
crines tondemus, molestiam adfert, quare necesse
est illos aqua sapiens molle fieri, quo minus a-
ciem sentiamus nouacula. Vel igitur caput Sam-
sonis aqua tepida lauantur, vel minime: Si lara-
zunt, qui fieri potuit, vt hoc minime senserit?
Cum enim eum multa nimis graualet caelanes
plures iterata requirebantur circa caput actio-
nes. Si non lauantur, qua ratione caput noua-
cula rasit insensibiliter, totam ad caluitiem
tollens caesarem, sic vt nec tato dolore, a somno
fuerit excitatus? Ne n' iretis, sinu decubabat
amassa, & blanditias opinabatur, ad caluitiem
deradi, quodque quasi per iocum, amorisque
piguis Dalila caput deglubret. At qualis e-
sompno, sinuque surrexit vir ille mortalium om-
nium robustissimus? Adeo viribus omnibus de-
stitutus ac elumbus, vt quidquid animo lube-
ret inimicis, in eum exegerentur: oculos effo-
derunt, ad molendum vt animal irrationale
condemnarunt, & cum Dis suis sacra facerent,
velut tamorum torneamenta, rursus obiectum,
& recreationis iucundum duxere spectaculum.

Rarus euentus, quem vt talem multis an-
terum centuris prauidit in spiritu Iacob. (vt
Iou. circ. ap'ie perpendit D. Hieronymus) illis verbis qui-
bus postremo hunc allocuitur Dan. *Fig. Dap*
Gen. 49. repleret in via, cerastes in semita, mordens vingu-
li.

*Ins equi vt radat astensio eius verio, q. d. Erit
Dan equus ferox, aut eques generoso infidens
equo: curret vt serpens per viam: mordebit
cerastes vngulas equi, quo miserabilis suo sum-
mo decideret dedecore. De quo loquitur? De
Dan filio suo; non in propria persona; sed de
nepote celeberrimo, simili namque formula
Iacob filijs loquebatur, praesentes tangens &
futura prospiciens. Samsonem igitur praesigna-
bat. Quam graphice illum delineat. Eques in-
clytus, qui carnis equo tripudiat animolus:
equus stimulo serpentis agitatus, id est motu-
bus concupiscentiae protocatus, qua de primi
morsu serpentis nata, ad omnes traducitur,
iter amoris ingressus tui tot impetu, velut equus
effrenis, vt nec pater, nec mater, nec familia
dedecus, nec labores, nec iactura, nec petu-
cula curtem potuerint, neque retrahere,
sed nec detinere, huc ruina: viam aperuit, nec
aliud melius sperandum ei, qui talem ingredi-
tur viam; occurrit cerasta, momordit illi vin-
gulas, & ignominose deicitur populo Iudi-
brium. Habes hic, quam o timere, deicripitum hoc
cerasta simbolo Dalilam. Dices quod viam
applinet equo; sed falleris: etenim abscondit
se, & tranleuntis equi mordet vngulam, quo in
arenam prostermit equitem etiam robustissi-
mum, toto spectante populo. Viden' dolosum
cerastam? Viden' Dalilam quas non machinas,
quas non fraudes in Samsonem cauta mola-
tur? Quae non signa ostendet versipellis chari-
tatis? Hi autem in vngula mo det equitem.
Sunt vngulae de carne nascentes partes exte-
mae, proinde illas, vt capillos rescindimus. Indi-
cat autem Iacob hoc nomine, quam decepto ne
meretrix Samsoni crines astuta nouacula de-
aserit, quo valentissimum viribus seluum solo
prostravit: inimicis Iudibrium, omnibus infame
peripsema. Hoc cerasta stratagemata, hae fratis
meretricis virtutem suffragatur, vires eneruat, os
res dilapidat, saltem deprauat, vitam ac peri-
iura demolitur.*

Bone Deus, hoccine in nostra contingit ciui-
tate? Licet, bona venia pro fari illud D. Grego. D. *Ma-
rii: Hac potius in nostris temporibus quam in
discibus legimus. Et quod D. Bern. vix huius ex-
pendens calami ates: Quam verum verbum hoc. Illi
se non nos verba deueniunt, sed verbera. Ma. et il-
Multi lud aspexere, quo D. Ambi. huius materiae finem
imponit recessis historiis variis ac fabulis pira-
serum illa qua fose describit Cicero ex Herodotus
de annulo notissimo Gygis Lydij: hoc vltimum
adiungit: Sed quid mihi opus est figmento annu-*

icum id possim docere rebus gestis. Quid com-
menta commemorem, cum hæc verò certissimus
esse verior: tot hodie filios prodigos numeramus,
qui ditissimorum parentum heredes opulenti,
valentine prospera læti, familia illustri
prægnati possessionibus: censibus, redditibus ad
luxum abundantes, paucis diebus, ita pau-
periores, attriti, exhausti præstrati fortunis
omnibus sunt exorti, quas illi paulatim (a) vt
Samsoni mulieres raptitibus euulserunt, ne vno
sciduo, & cum tantâ sibi sentiant radi mole-
stia capillos, hoc illi initio decipiuntur, quod
illos sibi de gusti, mulierum esse blandicias arbi-
trantur: vnde Liberide mulieres, suis labantur
facultatibus, & tantis opprimuntur infirmita-
tibus, vt atate cum sint adolecentes, arida &
terebrata: ipsi decrepiti senibus sint fordidio-
siores. Non nisi purgationibus insistant, victio-
nes a. habent velas continuo aperiant, ossa, me-
dulla consumpta, nares exesse. Tu iudex esto,
num verè dicatur: *Dispauit substantiam suam.*

§. 14. Nihil sic hominum infirmat, ad senium
deducit, visum hebetat, & adolescentem e-
neruat, vt luxuria.

Hic discursus argumentum ipsa nos
deceat Philosophia, & experientia
confirmat quotidiana: sicut enim nihil
sic integram seruat substantiam, vni que vale-
tudinem, sensus perfectos, vt corporis castitas, sic
nihil vires eneruat, ad senium deducit, visum
hebetat, & infirmat corporis vigorem, vt luxu-
ria. Miamur quod Moyses narrat de Patriarcha
Iacobi: dum vitam à patre Isaac accepit be-
nedictionem, ne iuuenem arbitris, atâ is quip-
pe habebat septuaginta & sex annos, vt irrefra-
gabiliter probat Cornelius à Lapide ex textu
Scripturæ, & erat adhuc virgo ilibatus, & vir-
ginitatem illasam seruant, donec primùm
Iam acq. ieret in vxorem, vt demum Rachel
compas. filias Laban auunculi, teste eodem
victore, quod ceteri notant Rabbini ad illa ver-
ba Iacobi: dum Ruben alloquitur morturo:
Ruben primogenitus meus, in fortitudo mea, &
principium doloris mei. Idemque ex eo probatur
quod pleno ore illum Spiritus S. iustum inscri-
bit. Imperit illi paternam Isaac benedictioem,
domo descendit, matris obediens consilio, fratris
ad tempus declinans suorem, qui ob subrep-
tam sibi à fratre benedictionem, vitæ eius illo

desistebat insidiari: quocirca Spiritus S. Iacobum
dicit: *Profugum ire fratris.* Mesopotamiam ver-
sus proficiscitur, desertâ peragrât in via solus,
noctis præuentus tenebris, nulloque lecto præ-
parato ipsis lapidibus mollioribus decubans
Iomnum capit leuissimum: erat vtique viribus
integer robore vegetus, nullis adhuc doloribus
moribusque contractus, qui si vos inselantur, mol-
lissimas culeitras, lapides esse conuenimus. Hic
mysteriosa schala, cœlitumque visione recrea-
tur, ascendunt Angeli, & descendunt, Deus mu-
tabili appatens figura, iunxus scala Iacobum
resouet, blanditur, subsidium offert, prospera
cuncta pollicetur.

Euigilans in tanti beneficii gratitudinem, e-
rexit lapidem in titulum perpetuamque rei
præterita memoriam. Quis ille lapis adeo ma-
gnus, vt integro seruiret altari erigendo hoc
enim lus indicator. *Erexit lapidem in titulum.*
Titulus, nedum rei significat memoriam, sed et-
iam altare. Hinc ortum est in primitiua eccle-
sia Christiani templa titulos dicerent, quos illis
in consecratione adscribebant: vtur S. Crucis,
D. Virginii, D. Laurentij, &c. quibus vnum ad
alio templum seu Ecclesia discernabant: quum
imo pertenerant illustrissimum Cardinalium
tituli quibus vocantur vni tituli D. Laurentij,
alter D. Prædixis, hic SS. quatuor Coronato-
rumque singulari studio tractantur Gut. Serues
& Hieron. Plato. Quod autem lapis à Iacob ere-
ctus, altare fuerit, ex ipsis colligimus verbis:
*Eri tibi Dominus in Deum, & lapis iste, quem
erexit in titulum, vocabitur domus Dei.* Perpende
quid ille lapis, qui de mes vocari possit: hic al-
tare fuit, quia de caulta illum oleo peduxit
signum consecrationis, vt notat Abulensis. Vnde
post multos deno annos Dei mandato reuert-
sus ad eandem locum, super illum lapidem
obtesta Deo sacrificium. Hic octo septuaginta sep-
tem annorum gratia deus tantum deus lapi-
dem, mouet, dirigit pro libitu, & in figuram
componit altaris. Quia illi manum ipsa sunt, quæ
vires addidit: Scilicet castitas, quæ virtutem re-
stamque seruat substantiam, ac corporis vi-
gor, vt tantum lapidem nullo tolleret adu-
tore.

Non hic moram traxit sed iter suum in Me-
sopotamiam profecit, regionem inaequosam,
vti puteus vnicus ad potum seruatus anima
lium, cuius vt aquæ custodiens est: tanto os eius
lapide claudatur, vt tollendo necesse fuerit
rimas in vnum ad vesperam eorumque pasto-
res, qui partibus viribus cum amoverent: *Pu-
tes, qui partibus viribus cum amoverent: Pu-*

Sap. 10.
10.
Gen.
13. 18.
Gen.
Li. 2. de
Cruce
67.
Lib. de
Cardi-
nalium
aig-
tate
c. 2.
In ca.
28. Ge-
nes.
Gen.
35. 7.
Gen.
Gen.
Gen.

